

ÚŘAD PRO VYNÁLEZY
A OBJEVY

POPIS VYNÁLEZU

K AUTORSKÉMU OSVEDČENIU

227 053

(11)

(B1)

(61)

(23) Výstavná priorita
(22) Prihlášené 04 03 82
(21) PV 1483-82

(51) Int. Cl. ³ A 01 K 59/02

(40) Zverejnené 26 08 83
(45) Vydané 01 01 85

(75)

Autor vynálezu

BOĎA JÚLIUS, SVIT

(54)

Odviečkovač medových plástov

1

Vynález sa týka jednoduchého odviečkovača medových plástov.

Včely donášajú do úľa nektár z prírodných zdrojov jeho výskytu, tento nektár obsahuje do 40 % vody, ktorú musia včely odpariť a takto zahustený nektár s prídavkom včelích sekrétov zaviečkujú, zalepia voskovými šupinkami každú bunku, čím vznikne medový plást. Toto viečkovanie prevádzajú včely zhora nadol a po zaviečkovaní dvoch až troch štvrtín plásta je med zrelý na vytáčanie, pôsobením odstredivej sily v medomete. Aby sa mohol med z týchto plástov vytáčať, je potrebné toto viečkovanie odstrániť, čo sa prevádza rôznymi nástrojmi a odviečkovacími zariadeniami. Doteraz u malých a stredných včelárov sa používa ručný spôsob odviečkovania tak, že medový plást sa položí šikmo na odviečkovací tanier, odviečkovacou vidličkou alebo odviečkovacím nožom sa viečka z plných buniek strhávajú a ako odviečkovance sa obtretím vidličky alebo noža o okraj taniera, vtlačajú na jeho dno. Táto práca je veľmi zdĺhavá, namáhavá je možnosť poranenia a prípadným ohrievaním noža elektrickým prúdom alebo parou sa môže med znehodnotiť vzniklým hydroxymetylfurfurálom, ktorý sa dostáva do medu pri vyšších teplotách. Pri veľkochovoch včiel sa používajú náročné mechanické odviečkovacie zariadenie a to: Nožový vibračný odviečkovač. Jeden koniec elektricky vyhrievaného noža je vsadený pomocou výstredníka priamo na hriadeľ elektromotora s počtom 1440 otáčok za minútu, druhý koniec je vsunutý do puzdra pohyblivo. Elektromotor spôsobuje vibráciu noža. Na noži je prispájkované medené jadro s otvorom, v ktorom je

vložená odporová špirála s výkonom 400 - 1000 W zahrievajúca nôž na 70 - 80 °C. Ihlový odviečkováč. Princípom tohoto zariadenia sú dva valce s protichodným smerom otáčania, na ktorých sú buď v radoch, alebo špirálovite upevnené ihly. Valce uvádza do vysokých otáčok elektromotor. Plásty určené na odviečkovanie sa vkladajú do vodidla a s ním medzi rotujúce valce s ihlami. Ihly na rotujúcich valcoch svojimi hrotmi strhávajú viečka buniek, čím je plást odviečkován. Viď: Ing. Michal Mačička: Včelárske zariadenia, pomôcky a ich svojpomocná výroba. Príroda n. p. Bratislava 1981.

Všetky tieto mechanické zariadenia majú tú nevýhodu, že na ich pohon je potrebný elektrický prúd, nemôžu sa použiť na kočových stanovištiach a moderné včelárstvo pri terajších pomeroch je nemysliteľné bez kočovania a prísunu včelstiev ku zdrojom nektáru. Ďalšou veľkou nevýhodou týchto zariadení je, že viečka z plných buniek sa strhávajú a na odviečkovanom pláste zostáva veľká časť drobných voskových úlomkov, ktoré sa pri vytáčaní dostanú do medu, tento sa musí ohrievať a cez veľmi nákladné filtračné zariadenie filtrovať.

Podstatou tohoto vynálezu je jednoduchý odviečkováč medových plástov pozostávajúci z rámu, v ktorom v hornej časti na bokoch sú vytvorené vodiace drážky pre posuvný držiak opatrený ozubenou odviečkovacou lištou, zasahujúcou ozubením do medového plásta, umiestneného v osadení, vytvorenom na hornom okraji rámu odviečkovača. Dokonalé odviečkovanie záleží v tom, že odviečkovacia lišta upevnená v posuvnom držiaku je opatrená ostrými pílami zubami, ktoré ľahko vnikajú do medového plásta.

Prednosťou tohoto odviečkovača je jeho jednoduchosť, vysoká produktivita práce, odviečkovanie jedného plásta trvá maximálne päť sekúnd, spoľahlivosť, rovné a čisté odviečkovanie, možnosť použitia na každom stanovišti bez akéhokoľvek zdroja energie, do vytočeného medu sa nedostanú úlomky, ktorý netreba filtrovať nákladným zariadením, nenáročnosť jeho výroby a možnosť mechanizácie v horizontálnej polohe jednostranného a vo vertikálnej polohe aj dvojstranného odviečkovania.

Na pripojenom obrázku je znázornený odviečkováč medových plástov pozostávajúci z rámu 30, v ktorého hornej časti sú na bokoch vytvorené rovnobežné drážky 50 pre posuvný držiak 20 opatrený ozubenou odviečkovacou lištou 10 zasahujúcou ozubením 11 do medového plástu 60 umiestneného v osadení 40 vytvorenom na hornom okraji rámu 30 odviečkovača, rovnobežný posuv držiaka 20 zaisťujú dva uholníky 21 uchytané na prečnievajúcich koncoch držiaka 20, medový plást 60 proti posuvu zaisťuje jeho horná latka 62 uložená vo výrezoch 70 rámu odviečkovača 30, šírku rámu odviečkovača 30 udávajú bočné latky rámika 61 medového plásta 60 a dĺžka ozubenej lišty 10 je daná vnútornou vzdialenosťou bočných latiek rámika 61.

Postup pri odviečkovaní plásta sa prevádza nasledovne: Zaviečkováný medový plást sa položí zhora do vytvoreného priestoru v hornej časti rámu odviečkovača a uchopením oboch prečnievajúcich koncov držiaka odviečkovacej ozubenej lišty, ťahom v smere zubov k obsluhujúcemu sa zaviečkovaná časť zreže, ozubená lišta sa vráti do základnej polohy, plást sa obráti a rez sa opakuje, čím je odviečkovanie jedného plásta ukončené.

P R E D M E T V Y N Á L E Z U

1. Odviečkovač medových plástov, vyznačený tým, že pozostáva z rámu (30), v ktorého hornej časti na bokoch sú vytvorené vodiace držáky (50) pre posuvný držiak (20) opatrený ozubenou odviečkovacou lištou (10) zasahujúcou ozubením (11) do medového plástu (60) umiestneného v osadení (40) vytvorenom na hornom okraji rámu (30) odviečkovača.

2. Odviečkovač podľa bodu 1, vyznačený tým, že odviečkovacia ozubená lišta (10) upevnená v posuvnom držiaku (20) je opatrená ostrými pílovitými zubami (11).

1 výkres

